

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

Затверджую”

Проректор

з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2013 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ ЛЮБОВІ

для всіх спеціальностей (ГСЕ)

Інститут суспільства

2013-2014 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

Затверджую”

Проректор

з науково-методичної

та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“ _____ ” _____ 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ ЛЮБОВІ

для всіх спеціальностей (ГСЕ)

Інститут суспільства

2013-2014 навчальний рік

Робоча програма **Філософія любові** для студентів усіх спеціальностей (ГСЕ)

Укладач: кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Київського університету імені Бориса Грінченка Семчук Надії Іванівни

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії
Протокол від “ ” _____ 201__ р. № ____

Завідувач
кафедри філософії _____ Александрова О.С.

1. Опис навчальної дисципліни

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2</p> <p>Змістових модулів: 2</p> <p>Загальна кількість годин: 72</p>	<p>Для всіх напрямів підготовки</p> <p><i>Для всіх спеціальностей</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: “бакалавр”</p>	<p>за вибором</p> <p>Рік підготовки: 3</p> <p>Семестр: 6</p> <p>Аудиторні заняття: 32 з них:</p> <p>Лекції – 14</p> <p>Семінарські заняття – 14</p> <p>Індивідуальна робота – 4</p> <p>Модульний контроль – 4</p> <p>Самостійна робота – 36</p> <p>Вид контролю – залік</p>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: розвивати інтерес до основних моральних проблем сучасного світу і людини, базових цінностей, однією з яких є любов; здатність до рефлексивного мислення і усвідомлення того, що цілісність і повнота людського буття може бути досягнута тільки через єднання з іншою особистістю, світом та Абсолютом, долаючи несвободу та самотність. Курс знайомить студентів з етапами становлення та еволюцією філософсько-етичного знання, особливостями буття та освоєнням світу через категорію любові і допоможе сформувати потребу у філософському осмисленні власного життя і подій, що мають соціокультурну значущість.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ПОНЯТТЯ ЛЮБОВІ В ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКОМУ КОНТЕКСТІ.

Тема 1. Грецька “четвериця” (“ерос”, “філія”, “сторге”, “агапе”).

Предмет філософії любові в античні часи та Середньовіччі.

Ідея любові – як пристрасті, почуття, відносин, практики, досвіду. Парадигми в інтерпретації любові (перфекціоністська, комунікативна, “амурологічна”, релігійна, психоаналітична). Особливості концепції любові у класичній та посткласичній філософії. Любов-ерос. Тематичні фокуси в обговоренні любові-ероса. Цілісність любові у “Бенкеті” та “Федрі” Платона. Характеристика Ерота Сократа. Любов небесна і любов земна (духовна і чуттєва), їх ціннісні характеристики. Ідея цілісності любові у міфі про андрогінів. Любов як шлях до гармонії і досконалості. Платонічна любов та любов-безсмертя. Любов-філія. Поняття дружби в античності. Уявлення Піфагора про дружбу. Образ дружби у Платона (“Лісід”). Аристотелівське вчення про дружбу. Співвідношення дружби і справедливості. Етичний зміст дружби. Теми любові у Старому та Новому заповітах. Заповідь любові як виявлення “агапе”. Милосердя і любов. Перфекціоністсько-альтруїстична парадигма християнської етики.

Тема 2. Тематика любові в епоху Відродження та Нового часу. Класичне трактування любові.

Неоплатонічний (містичний) та гедоністичний (еротичний) зміст любові. Відокремлення любові від моралі (Кант). Любов як відчуття у Феєрбаха. Цілісне розуміння любові. З кінця ХІХ – поч. ХХ ст. любов розвивається у 3-х основних напрямках: релігійна філософія; філософська антропологія; психоаналітична філософія.

Тема 3. Психоаналітичні теорії любові.

Фрейд З. Редукція любові до лібідо у психоаналізі Фрейда: статеві любов – основа усіх форм любові. Протиріччя між любов’ю до себе та любов’ю до інших. “Первинний” та “вторинний” нарцисизм. Лібідо та потяг до смерті. Танатос і Ерос. Розуміння лібідо К.Юнгом. Е.Фромм про любов як про спосіб долання самоті. Місце теорії любові в загальній антропології. Продуктивна любов, її відмінність від любові у повсякденному розумінні. Самоствердження в любові. Потреба у любові. Матеріалізм та патерналізм.

Змістовий модуль 2.

ЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СТАТІ (ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ)

Тема 4. Фактори змін в амурно-еротичному етосі.

Роль сексуальної революції. Ідеал романтичної любові у постромантичну епоху. Конфлюентна любов. Романтична любов (інтерпретація Р.Джонсона). Любов-турбота, любов-співдружність, життєве партнерство. Фемінізм. Різновиди

фемінізму. Сенс ідеї “другої статі” С.де Бовуар. Концепція “іншого голосу” К.Гіллган. Андрогінний ідеал.

Тема 5. Посткласичне розуміння любові.

На відміну від класичних теорій любові посткласичні ототожнюють любов з сексуальністю і є дескриптивними, а не нормативними. Парадокс любові і сексу. Сексуальність і моральність. Шлюб, сім'я і еротична любов. Моделі сім'ї. Любов батьків та дітей (етика відносин). Ревнощі та вірність у коханні.

Тема 6. Свобода і любов як фундаментальні цінності.

Про суперечливість любові. Любов і закоханість. Єдність любові і свободи як щастя. Любов і воля. Взаємозв'язок любові і волі (Р.Мей). Любов і влада. Сенс і етика турботи.

Тема 7. Експлуатація жіночого образу. Реклама, порнографія, проституція.

Гендерні та сексуальні стереотипи у візуальній рекламі. Прийоми еротизації та сексуалізації в рекламі. Сексистський ефект сексуалізації реклами. Порнографія як соціально-етична проблема. Порнографія і проблема свободи самовираження. Роль сучасних інформтехнологій у розповсюдженні порнографії. Моралізаторський та соціально-правовий підходи. Проституція як елемент соціальної індустрії. Ліберальний підхід до проституції. Феміністський підхід до проституції.

Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивід. робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 1.								
Поняття любові в історико-філософському контексті.								
1.	Грецька “четвериця” (“ерос”, “філія”, “сторге”, “агапе”). Предмет філософії любові в античні часи та Середньовіччі.	11	5	2	2	1	6	
2.	Тематика любові в епоху Відродження та Нового часу. Класичне трактування	10	6	2	4		4	

	любові.							
3.	Психоаналітичні теорії любові.	11	5	2	2	1	6	
	<i>Модульний контроль</i>							2
Разом:		34	16	6	8	2	16	2
Змістовий модуль 2.								
Етико-філософські проблеми статі (гендерний аспект)								
4.	Фактори змін в амурно-еротичному етосі.	8	4	2	1	1	4	
5.	Посткласичне розуміння любові.	9	3	2	1		6	
6.	Свобода і любов як фундаментальні цінності.	11	5	2	2	1	6	
7.	Експлуатація жіночого образу. Реклама, порнографія, проституція.	8	4	2	2		4	
	<i>Модульний контроль</i>							2
Разом:		38	16	8	6	2	20	2
Разом за навчальним планом:		72	32	14	14	4	36	4

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	<i>Каннотації любові. Семантика концепта “любов”.</i> <i>Історико-філософський огляд.</i> 1. “Любов” в живій мові. Ідея любові у філософії. 2. Місце і значення “амурологічної” проблематики в історії філософської думки. 3. Платонівське та аристотелівське бачення любові. Реалізації цих парадигм в загально-сторичній ретроспективі. (4 – 7; 9, 15; 20; 31;27; 42 (с.7–29); 44)	2
2.	<i>Сенс любові в давньогрецькій філософії. Еротичне життя давніх греків.</i> 1. Любов-ерос: Тематичні фокуси. 2. Ціннісні характеристики тілесної та духовної любові. Уявлення Павсанія і Сократа. Сократівські промови у “Бенкетах” Платона і Ксенофонта. Перфекціоністська парадигма етики у платонівському вченні про любов. Ієрархія краси. 3. Любов-філія. Уявлення про дружбу Піфагора. Платонівські образи дружби. Вчення Аристотеля про дружбу. (86; 89; 90 (231–257); 16; 21,22; 91; 92; 30; 88; 60; 76; 78;	2

	44; 80; 81; 87; 17)	
3.	<p><i>Перфекціоністсько-альтруїстична парадигма християнської етики Любов-агапе.</i></p> <p>1. Поняття агапе. Лексичні джерела у Старому та Новому заповітах.</p> <p>2. Милосердя і любов. Заповідь любові у Новому заповіті. Послання Павла. (12; 46; 48; 50; 41; 84; 85; 23; 73; 62)</p>	2
4.	<p><i>Психоаналітичні теорії любові</i></p> <p>1. Редукціонізм в трактовці любові З.Фрейда. Уявлення про лібідо та його ресурс. Танатос і Ерос.</p> <p>2. Е.Фром про любов як спосіб долання самотності. Продуктивна любов. Самоствердження в любові. Трагізм материнської любові.</p> <p>3. Потреба в любові. Архетип матерналізму. Етика турботи.</p> <p>4. Патерналізм як воля до влади. Гендерна варіативність суб'єкта патерналістських відносин. (54–56; 57; 36; 67; 68; 24; 10; 11; 65; 67).</p>	2
5.	<p><i>Романтична любов: інтерпретації Р.Джонсона і Гідденса</i></p> <p>1. Сексуальна революція як фактор змін. Гідденс про любов-пристрасть та любов романтичну.</p> <p>2. Конфлюентна любов.</p> <p>3. Романтична любов як емоційна та комунікативна відповідь на глибинні потреби безсвідомого (Р.Джонсонс). Подвійність романтичної любові. (6; 13; 28; 74; 79; 39; 45; 34–36)</p>	2
6.	<p><i>Парадокси любові: любов та закоханість, любов та свобода.</i></p> <p>1. Магія закоханості. Проблема розчарування. Любов-дар і любов-потреба.</p> <p>2. Свобода і любов як базові цінності людини. Межі свободи.</p> <p>3. Єдність свободи і любові як щастя. (34; 33; 27; 23; 18; 2; 93)</p>	2
7.	<p><i>Етика статі та сім'ї.</i></p> <p>Мораль чоловіка і мораль жінки. Проблема порозуміння. Поняття “гендер”. Досягнення і втрати гендерної рівності. Гендерне партнерство. Зрада і вірність. Моральні лабіринти ревнощів. Мораль і секс. Етика відносин батьків і дітей (36; 26; 19; 11; 51; 58; 64; 68; 83;)</p>	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Грецька “четвериця” (“ерос”, “філія”, “сторге”, “агапе”). Предмет філософії любові в античні часи та Середньовіччі. Загальна характеристика ідей любові (ероса, філії, агапе, сторге): Динаміка ідеї Ероса у “Бенкеті” Платона Широке і вузьке розуміння дружби в “Етиці” Аристотеля. Нормативний зміст “любові до ближнього” в Старому та Новому Заповітах.</p>	6
2.	<p>Тема 2. Тематика любові в епоху Відродження та Нового часу. Класичне трактування любові.</p> <p>Інтерпретація любові як дара в історії філософії Відмінність розуміння сутності любові Спінозою у “Короткому трактаті..” та “Етиці” Вчення про любов В.Соловйова</p>	4
3	<p>Тема 3. Психоеволюційні теорії любові. “Лібіді” та “ерос” в антропології Фрейда “Принцип задоволення та інтерпретація” Фрейда і інтерпретації еротичної поведінки. Основні характеристики “продуктивної любові” за Фроммом. Взаємообумовленість любові до себе і любові до ближнього в антропології Фромма. Основні характеристики “матеріалістської турботи”.</p>	6
4.	<p>Тема 4. Фактори змін в амурно-еротичному етосі. Концепція трансформації інтимності Гідденса. Характеристики любові-пристрасті та романтичної любові за Гідденсом. Характеристики конфлюентної любові за Гідденсом. Два образи любові, за Джонсоном. Природа романтичної любові.</p>	4
5.	<p>Тема 5. Посткласичне розуміння любові. Ерос і цивілізація (за роботою Маркузе Г.) Тема любові і влади в антиутопіях ХХ ст. Сім’я в соціально-історичному контексті. Моделі сім’ї, функції сім’ї.</p>	6

	Зрада і вірність	
6.	Тема 6. Свобода і любов як фундаментальні цінності. Любов та жалість: нове буття свободи та її втрата Парадокс любові: любов і смерть, відчуття трагізму (за кн. Р. Мей. Любов і воля)	6
7.	Тема 7. Експлуатація жіночого образу. Реклама, порнографія, проституція. Поняття насилля і ненасильства. Феміністська парадигма в сучасній філософії.	4

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	
5	5	5	5	5	5	5	35

Розрахунок рейтингових балів

№ п/п	Вид діяльності	Макс. кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування семінарських занять	1	7	7
3.	Робота на семінарському занятті	5	7	35
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	7	35
5.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				134

Коефіцієнт розрахунку: $134:100= 1,34$.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: модульний письмовий контроль; підсумкове письмове тестування.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни “Філософія любові”

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Уніфікована система оцінювання КУБГ (max–100)
1–34	“незадовільно” (з обов’язковим повторним курсом)	F	1–46
35 – 59	“незадовільно” (з можливістю повторного складання)	FX	47–80
60–68	“достатньо”	E	81–91
69 – 74	“задовільно”	D	92–99
75 – 81	“добре”	C	100–108,5
82 – 89	“дуже добре”	B	109–119
90–100	“відмінно”	A	120–134

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
“відмінно”	ставиться за впевнене знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
“добре”	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
“задовільно”	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
“незадовільно”	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка “незадовільно” ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Рекомендована література

Основна

Анализ А.Ф. Лосевым темы *любви* в трактате Плотина “Об Эросе” [Электронный ресурс]. – Точка доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Losev6_HistEst/20.php

Андреас-Саломе Л. Мысли о проблемах любви // Андреас-Саломе Л. Эротика / Пер. с нем. – Ижевск: ERGO, 2011. – 80 с.

Акимова Л. Психология сексуальности: Учебное пособие. – О.: Смил, 2005. – 198 с.

Апресян Р. От “дружбы” и “любви” – к “морали”: об одном сюжете в истории идей” // Этическая мысль / Под ред. А. Гусейнова. – М.: ИФРАН, 2000. – С. 182–194. – Точка доступа: <http://iph.ras.ru/uplfile/root/biblio/em/em1/11.pdf>

Апресян Р. Агапе. Дружба. Любовь. Милосердие // Этика: Энциклопедический словарь / Под ред. Р. Апресяна, А. Гусейнова. – М.: Гардарики, 2001.

Апресян Р. Идеал романтической любви в “постромантическую эпоху” // Этическая мысль / Под ред. А. Гусейнова. – М., 2005. – Вып. 6.

Апресян Р. Постклассические трансформации в философии любви // Вестник РГНФ. – М., 2007. – С. 126–135. – Точка доступа: <http://www.rfh.ru/vestnik/vesnik-3-2007.pdf>

Балашов Л. О любви. – М.: МЗ-Пресс, 2001.

Барт Р. Фрагменты речи влюбленного / Пер. с фр. В. Липецкого. – М., 1999.

Боулби Дж. Привязанность. – М.: Гардарики, 2003. – С. 195–389.

Гиллиган К. Иным голосом (Фрагмент из книги) // Этическая мысль: Научно-публицистические чтения. 1991. – М.: Политиздат, 1992. – С. 352–371.

Гильдебранд Д. фон. Метафизика любви [Пролегомены]. – СПб.: Алетейя; Ступени, 1999.

Джонсон Р. Мы: Источник и предназначение романтической любви / Пер. В. Мершавки. – М.: Гиль-Эстель, 1998.

Джонсон Р. Мы: Источник и предназначение романтической любви / Пер. В. Мершавки. – М.: Когито-Центр, 2005.

Драбчук І. Кохання у часи середньовіччя: [доля кохання князя Я. Осмомисла до Н. Чагрівни] // Галицьке слово. – 2007. – 21 лип.

Зиммель Г. Фрагмент о любви // Зиммель Г. Избр. – М.: Юристъ, 1996. – Т. 2.. – С. 202–211.

Йегер В. Пайдейя. Воспитание античного грека. – Т. 2 [“Пир” Платона. Эрос в понимании Платона / Пер. с нем. М.Н. Ботвинника. – М., 1997. – Точка доступа: <http://www.sno.pro1.ru/lib/jager/11.htm>.

Кон И. Дружба: Этико-психологический очерк. – М.: Политиздат, 1987. – С. 49–70, <http://www.klex.ru/32t>

Кон І. Світанкове місячне сяйво: лики та маски одностатевого кохання. – Л.: НВФ Українські технології, 2011. – 560 с.

Кісь О. Сексизм у ЗМІ: протидіючи комунікативному потокові // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. – Донецьк:

Вебер, 2007. – Т. 8. Серия "Специальные та галузеві соціології". – Вип. 3 (80). – С. 221–241.

Косиков Г. Идеология. Коннотация. Текст. – М., 1994. – С. 277–302.

Лосев А.Ф. История античной эстетики: Софисты. Сократ. Платон. – М.: АСТ, 2000. – С. 220–244. – Точка доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Losev2_HistEst/2Los_estprin_2a.php

Лосев А. Эрос у Платона / Лосев А. Философия. Мифология. Культура. – М.: Политиздат, 1990. – С. 181–201, . – Точка доступа: <http://libriz.net/book/55864-filosofiya-mifologiya-kultura.html>

Льюис К. Любовь. Страдание. Надежда. – М.: Республика, 1992. – С. 251–261.

Мэй Р. Любовь и воля. – М.: Рефл-бук; К.: Веклер, 1997.

Соловьев В. Жизненная драма Платона [Гл. XIX–XXVII] / Соловьев В. Сочинения: В 2-х т. – М.: Мысль, 1988. – Т. 2. – С. 607–620. – Точка доступа: <http://www.vehi.net/soloviev/platon.html>

Полев А. Свет и тени романтической любви [Электронный ресурс] . – Точка доступа: <http://www.follow.ru/article/123>

Стендаль. О любви // Стендаль. Любовный напиток: Романы, повести, новеллы. – М.: 2005.

Райх В. Сексуальная революция / Пер с нем. В. Брун-Цеховского. – СПб.: Университетская книга; АСТ, 1997.

Романтизм – оружие сатаны [Электронный ресурс]. – Точка доступа: <http://www.islam.ru/lib/douknow/romantizm/>

Фичино М. Комментарий на “Пир” Платона. О любви / Эстетика Ренессанса. Т.1. (В сокращенном варианте в кн.: О любви и красотах женщин: Трактаты о любви эпохи Возрождения. – М.: Республика, 1992. – С. 48–71. – Точка доступа: http://sbiblio.com/biblio/archive/fichini_pir/

Флоренский П. Столп и утверждение истины // Флоренский П. Сочинения: В 2-х т. – М.: Правда, 1990. – Т. 1. – С. 393–463. – С. 7–29.

Фромм Э. Человек для самого себя // Фромм Э. Психоанализ и этика. – М.: Республика, 1993. – С. 85–93, 100–114.

Фромм Э. Искусство любить. Исследование природы любви / Перевод: Л. Трубицына, А. Ярхо, А. Соловейчик. – СПб.: Азбука-классика, 2007.

Хамитов Н. Тайны мужского и женского. – К.: Либідь, 2002. – 164 с.

Хендрикс Х. Романтическая любовь // Подсознательный брак. – Гл. 4. [Электронный ресурс]. – Точка доступа: <http://homefamily.rin.ru/articles/1220.html>

Хорни К. Женская психология [Переоценка любви. О распространенном в наше время феминном типе]. – СПб., 1993.

Юнг К. Либидо, его метаморфозы и символы. – СПб., 1994.

Допоміжна

Апресян Р. Золотое правило в этике Аристотеля // Философия и этика. Сборник научных трудов: К 70-летию академика А. Гусейнова / Отв. ред. и сост. Р. Апресян. – М.: Альфа-М, 2009. – С. 157–170. – Точка доступа: <http://iph.ras.ru/uplfile/ethics/biblio/SK/apressyan.html>

Апресян Р. Рецензия на: Э. Гидденс. “Трансформация интимности: Сексуальность, любовь и эротизм в современных обществах” (Пер. с англ. В. Анурина) // Вопросы философии. – 2005. – № 2. – С. 187–189.

Апресян Р. Спиноза // История этических учений / Под ред. А. Гусейнова. – М.: Гардарики, 2003. – С. 383–390.

Божович М. Узы любви: Лакан и Спиноза // Долар М. Истории любви: Лакан и Спиноза / М. Долар, М. Божович, А. Зупанчич. – СПб.: Алетейя; Историческая книга, 2005. – С. 65–106.

Бычков В. Идеал любви христианско-византийского мира // Философия любви. – Т. 1. – С. 68–109.

Гильдебранд фон Д. Метафизика любви. – СПб.: Алетейя; Ступени, 1999. – С. 31–168, 205–304, 401–467. – Точка доступа: http://krotov.info/libr_min/g/gorgey/page11.htm .)

Гильдебранд Д. фон. Сущность христианства [XV. Милосердие]. – СПб.: Алетейя; Ступени, 1998. – С. 415–431

Гусейнов А. Античная этика [Аристотель]. – М.: Гардарики, 2003. – Точка доступа: <http://review3d.ru/gusejnov-a-a-gusejnov-antichnaya-etika>.

Джонсон Р. Она: Глубинные аспекты женской психологии. – М.: Когито-Центр, 2005. – С. 55–60.

Зарин С. Аскетизм по православно-христианскому учению: Этико-богословское учение. – М.: Православный паломник, 1996. – С. 356–544. – Точка доступа: <http://religlibrary.pstu.ru/modules.php?name=1034>

Ионкис Г. Очки, отшлифованные Спинозой // “Слово/Word”. – 2005. – № 47. – Точка доступа: <http://magazines.russ.ru/slovo/2005/47/ion37.html>

Милано А. Женщина и любовь в Библии: Эрос, агапа, личность / Пер. с итал. – СПб.: Алетейя, 2011.

Мир и эрос: Антология философских текстов о любви: Антология философских текстов о любви / Сост. Р. Подольный. – М.: Политиздат, 1991. – 335 с.

Муретов М. Новозаветная песнь любви в сравнении с “Пиром” Платона и “Песнью Песней”; Актовая речь // Богословский вестник. – 1903. – Т. 2. – № 11. – С. 461–499; т. 2. – № 12. – С. 559–612, http://www.bogoslov.ru/journal/vestnik/year_1903/issue_11/index.html.

Неретина С. Философские одиночества. – М., 2008.

Трактаты о любви / Ред. О. Зубец. – М., 1994.

Философия любви: В 2-х т. / Сост. А. Ивин. – М.: Политиздат, 1990.

Флоренский П. Столп и утверждение истины [Письмо одиннадцатое: дружба] // Флоренский П. Сочинения: В 2-х т. – М.: Правда, 1990. – Т. 1.

Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции. [Лекция XX. Сексуальная жизнь человека]. – М.: Наука, 1989.

Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции. [Лекция XXIII. Пути образования симптомов]. – С. 228–241.

Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции. [Лекция XXVI. Теория либидо и нарциссизм]. – С. 263–275.

Фромм Э. Здоровое общество // Фромм Э. Мужчина и женщина. – М.: АСТ, 1998.

Форвард С. Люблю и ненавижу / С. Форвард, Дж. Торрес. – Минск: Интер-Дайджест; Смоленск: Эхо, 1997. – 317 с.

Фуко М. Воля к истине: по ту сторону знания, власти и сексуальности. Работы разных лет / Пер. с франц. – М., Касталь, 1996. – 448 с.

Чанышев А. Любовь в античной Греции / Философия любви / Под общ. ред. Д. Горского; Сост. А. Ивин. – М.: Политиздат, 1990. – Ч. 1. – С. 36–67. – Точка доступа: http://filam.ru/view_mono.php?id=19

Халкидский Ямвлих. Жизнь Пифагора / Пер. с древнегр. В. Черниговского. – М.: Алетейа; Новый Акрополь, 1998.

Швейцер А. Мистика апостола Павла // Швейцер А. Благоговение перед жизнью / Сост. А. Гусейнова. – М.: Прогресс, 1992. – С. 427–430.

Шестаков В. Эрос и культура: Философия любви и европейское искусство. – М.: Республика; ТЕРРА-Книжный клуб, 1999. – 464 с.

Черный Ю. Философия пола и любви Н.А. Бердяева. – М.: Наука, 2004. – 132 с.

Чодороу Н. Воспроизводство материнства: психоанализ и социология пола (гл. III. Половая идентификация и воспроизводство материнства) // Антология гендерной теории. – Минск: ПроPILEI, 2000. – С. 29–76.

Чорноморець Ю. Формування тріади "віра, надія, любов" в філософії та релігійній думці / Юрій Чорноморець, Тетяна Левченко // Богословський портал [Електронний ресурс]

Юнг К. Либидо, его метаморфозы и символы [Борьба за освобождение от матери]. – СПб.: Восточно-Европейский институт психоанализа, 1994. – С. 286–305.

Эрос: страсти человеческие / Философские маргиналии профессора П.С. Гуревича. – М., 1991.

Література іноземною мовою

Bauman Z. Liquid Love. Cambridge: Polity, 2003.

Soble A. The Structure of Love. Yale University Press, 1990.

Swidler A. Talk of Love: How Culture Matters. Chicago: University of Chicago Press, 2001.

Vannoy R. Sex Without Love: A Philosophical Exploration. Buffalo, New York: Prometheus Books, 1980.

Brady B.V. Christian Love. Washington: Georgetown University Press, 2003.

Giddens A. The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love, and Eroticism in Modern Societies. Stanford: Stanford University Press, 1992.

Hyatte R. The Arts of Friendship: the Idealization of Friendship in Medieval and Early Renaissance Literature. Leiden: Brill, 1994.

Hyland D.A. " Ερως, ' Επιθυμία, and Φιλία in Plato // Phronesis, 1968. Vol. 13. № 1. P. 32–46. Price A.W. Love and Friendship in Plato and Aristotle. Oxford: Clarendon Press, 1990. P. 15–103.

Pangle L.S. *Aristotle and the Philosophy of Friendship*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

Strauss L. *On Plato's Symposium* / Ed., Forward by Seth Benardete. Chicago: University of Chicago Press, 2001.

Першоджерела

Альберони Ф. Дружба и любовь. – М.: Прогресс, 1991.

Аристотель. Риторика [II, 4] // Античные риторика. – М.: МГУ, 1980. – С. 78–80.

Аристотель. Никомахова этика [VIII-IX] // Аристотель. Соч. в 4 т. Т. 4. – М.: Мысль, 1984. С. 219–266.

Гейне Г. К истории религии и философии в Германии // Гейне Г. Собр. соч.: В 6 т. Т. 4. – М.: Худлит, 1982. – С. 244–253.

Бердяев Н. Метафизика пола и любви // Эрос и личность: Философия пола и любви. – М., 1989. – С. 17–51.

Гегель Г.В.Ф. Дух христианства и его судьба // Гегель Г.В.Ф. Философия религии: в 2 т. Т.1. – С. 107–113.

Кант И. Метафизика нравов // Кант И. Соч. в 6 т. Т.4 (2). – М.: Мысль, 1965. – С. 336–337, 388–417.

Ксенофонт. Пир [8], <http://ancientrome.ru/antlittr/ksenoph/socratic/pir-f.htm>.

Монтень М. О дружбе // Монтень М. Опыты. В 3 кн. Кн. 1–2. – М.: Наука, 1979. – С. 170–179, http://krotov.info/library/m/montaigne/1_28.html.

Платон. Лисид, <http://grani.roerich.com/plato/txt/lysis.htm>.

Платон. Пир // Платон. Собр. соч. в 4 т. Т. 2. – М.: Мысль, 1990. – С. 81–134. <http://www.ligis.ru/psylib/090417/books/plato01/20pir.htm>.

Платон. Федр [231a–257c], <http://www.philosophy.ru/library/plato/fedr.html>.

Плотин. Об эросе / Лосев А.Ф. История античной эстетики: Поздний эллинизм. – М.: Искусство, 1980. – С. 492–501, (http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Losev6_HistEst/19.php)

Соловьев В.С. Жизненная драма Платона [Гл. XIX–XXVII] // Соловьев В.С. Соч. в 2 т. Т. 2. – М.: Мысль, 1988. – С. 607–620.

Соловьев В.С. Смысл любви // Соловьев В.С. Соч. в 2 т. Т. 2. – М.: Мысль, 1988. – С. 493–547.

Спиноза Б. Краткий трактат о Боге, человеке и его счастье.

Спиноза Б. Этика. Части III – V.

Шелер М. Ordo amoris // Шелер М. Избр. произв. – М.: Гнозис, 1994. – С. 339–377.

Шеллер М. Спиноза // Шелер М. Избранные произведения. – М.: Гнозис, 1994.

Електронні бібліотеки за адресами:

https://yadi.sk/d/ИH5MW_GZekFdi;

<http://athena.kiev.ua/fl.htm>

<http://www.gumer.info/>

http://sbiblio.com/biblio/archive/fichini_pir/

**Робоча навчальна програма
ФІЛОСОФІЯ ЛЮБОВІ**

Укладач: Надія Іванівна Семчук, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 17 с.